

Αθήνα, 15-12-2022

Αριθ. Πρωτ.: 3302

Απόφαση του Προέδρου της Αρχής 4/2022
(Μονοπρόσωπο Όργανο)

Ο Πρόεδρος της Αρχής, ως μονοπρόσωπο όργανο κατά τα άρθρα 17 παρ. 1 του ν. 4624/2019 (ΦΕΚ Α' 137), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στα άρθρα 4 παρ. 3 περ. α' και 10 παρ. 4 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής (ΦΕΚ Β' 879/25.02.2022) και των εξουσιών που προβλέπονται στο άρθρο 15 παρ. 8 του ν. 4624/2019 σε συνδυασμό με το άρθρο 58 παρ. 2 στ' του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ), εξέτασε την υπόθεση, που αναφέρεται κατωτέρω στο ιστορικό της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή έλαβε υπ' όψιν της τα παρακάτω:

1. Με την με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7808/08-06-2022 καταγγελία προς την Αρχή του Α κατά των Β και Γ, ο καταγγέλλων παραπονείται για παραβίαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την καταγγελία, οι καταγγελλόμενοι είχαν τοποθετήσει κάμερες παρακολούθησης στην πιλοτή της πολυκατοικίας, χωρίς τη συναίνεση των συνιδιοκτητών. Σύμφωνα με τα υπ. αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8324/27-06-2022 συμπληρωματικά έγγραφα του καταγγέλλοντος η εγκατάσταση του εν λόγω

συστήματος βιντεοεπιτήρησης πραγματοποιήθηκε κατόπιν σύμφωνης γνώμης των λοιπών συνιδιοκτητών, πλην του καταγγέλλοντα, στην Γενική Συνέλευση της πολυκατοικίας η οποία πραγματοποιήθηκε στις 12.06.2017 και κατά την οποία οι συνιδιοκτήτες αυτοί δήλωσαν ότι επιθυμούν να έχουν πρόσβαση στο σύστημα επόπτευσης των καμερών. Εν συνεχεία, στις 04.06.2022, οι συνιδιοκτήτες της πολυκατοικίας, πλην των καταγγελλομένων, ζήτησαν μέσω ειδοποιητηρίου προς την εταιρεία διαχείρισης, την απομάκρυνση των καμερών που είχαν τοποθετήσει οι καταγγελλόμενοι, καθώς δεν τους δόθηκε η επιθυμητή πρόσβαση στο σύστημα επόπτευσης των καμερών. Οι ως άνω καταγγελλόμενοι ζήτησαν την σύγκλιση Γενικής Συνέλευσης μέσω εξώδικης δήλωσης τους για να συζητηθεί εκ νέου το ζήτημα της εγκατάστασης του συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Κατά τη νέα αυτή Γενική Συνέλευση που πραγματοποιήθηκε στις 21.06.2022 αποφασίστηκε η απομάκρυνση του συστήματος.

2. Η Αρχή, κατόπιν του με αριθμό πρωτ. Γ/ΕΞ/1818/14-07-2022 εγγράφου της, με το οποίο ζήτησε από τους καταγγελλομένους διευκρινίσεις επί της καταγγελίας, έλαβε εις απάντηση το με αριθμό πρωτ. Γ/ΕΙΣ/9252/01-08-2022 έγγραφο, με το οποίο οι καταγγελλόμενοι ισχυρίζονται ότι υπάρχει μια μόνο κάμερα που είναι τοποθετημένη στην πιλοτή της πολυκατοικίας. Σύμφωνα με την απάντηση, το σύστημα βιντεοεπιτήρησης είχε εγκατασταθεί κατόπιν συναίνεσης όλων των ιδιοκτητών πλην του καταγγέλλοντα στη Γενική Συνέλευση της πολυκατοικίας που πραγματοποιήθηκε στις 12.06.2017. Η παραμονή του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είχε εγκριθεί και στις Γενικές Συνελεύσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 01.07.2019 και 19.03.2022 με την προϋπόθεση της πρόσβασης στο σύστημα επόπτευσης των καμερών από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες. Στο εν λόγω απαντητικό έγγραφο οι καταγγελλόμενοι ισχυρίζονται ότι ουδέποτε είχαν αρνηθεί την πρόσβαση στο σύστημα επόπτευσης των καμερών, αλλά οι λοιποί συνιδιοκτήτες δεν θέλησαν να αποκτήσουν πρόσβαση καθώς η κάμερα δεν ήταν ασύρματη και χρειαζόταν τεχνική υποστήριξη, για το κόστος της οποίας ζητούσαν να επιβαρυνθούν οι

καταγγελλόμενοι. Τελικά, καθώς η διαμάχη των υπολοίπων συνιδιοκτητών με τους καταγγελλομένους εντάθηκε, έγινε εν νέου ψηφοφορία στις 21.06.2022 και αποφασίστηκε η αφαίρεση των καμερών.

3. Εν συνεχεία, ο Πρόεδρος της Αρχής ως μονοπρόσωπο όργανο εξέτασε τα ως άνω υπομνήματα που κατέθεσαν ο καταγγέλλων και οι καταγγελλόμενοι.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Σχετικά με το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών έχει εκδοθεί η Οδηγία 1/2011 της Αρχής, οι διατάξεις της οποίας πρέπει να εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τις νέες διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και του ν. 4624/2019.
2. Η εικόνα ενός ατόμου η οποία συλλέγεται δια της χρήσης συστήματος βιντεοεπιτήρησης συνιστά δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, στο βαθμό που παρέχεται η δυνατότητα ταυτοποίησης του συγκεκριμένου φυσικού προσώπου¹ άμεσα ή έμμεσα, ενώ η λήψη ή και καταγραφή της εικόνας η οποία αποθηκεύεται και διατηρείται σε μηχανισμό βιντεοσκόπησης συνεχούς ροής, όπως π.χ. σε σκληρό δίσκο του συστήματος, συνιστά αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων².
3. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης με τη λήψη ή και καταγραφή εικόνας ή και ήχου διά της συλλογής, διατήρησης, αποθήκευσης, πρόσβασης και διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ακόμη και από δημόσιο χώρο³, συνιστούν ως επιμέρους πράξεις επεξεργασίας, επέμβαση στα ατομικά δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής κατ' άρθ. 9 του

¹ ΔΕΕ C-212/13 απόφαση Rynes παρ. 22, ΔΕΕ C-345/17 απόφαση Sergejs Buivids παρ. 31, ΔΕΕ C-708/18 απόφαση ΤΚ κατά MSA παρ. 35.

² ΔΕΕ Rynes παρ. 23, 25, Sergejs Buivids παρ. 34, ΤΚ παρ. 34

³ ΕΔΔΑ Vukota-Bojic v Switzerland, 61838/10, 18.10.2016, § 52 επ., Lopez Ribalda v Spain (GC), 1874/13 & 8567/13, 17.10.2019, §§ 89, 93, Antovic & Mirkovic v Montenegro, 70838/13, 28.11.2017, § 42, Uzun v. Germany, 35623/05, 2.9.2010, §46, Peck v UK, 44647/98, 28.01.2003, §59

Συντάγματος, 7 ΧΘΔΕΕ⁴ και 8 ΕΣΔΑ καθώς και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατ' άρθ. 9Α του Συντάγματος, 8 ΕΣΔΑ και 8 ΧΘΔΕΕ⁵.

4. Η εγκατάσταση και λειτουργία του σχετικού συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι νόμιμη, εφόσον, κατ' αρχάς, πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις των άρθρων 5 (γενικές αρχές) και 6 (νόμιμη βάση) ΓΚΠΔ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές 3/2019⁶ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω συσκευών λήψης βίντεο. Το κείμενο αυτό παρέχει αναλυτική καθοδήγηση για το πώς εφαρμόζεται ο ΓΚΠΔ σε σχέση με τη χρήση καμερών για διαφόρους σκοπούς. Περαιτέρω, οι διατάξεις της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής σχετικά με το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνδυασμό με τις ανωτέρω διατάξεις του ΓΚΠΔ. Τη συναφή δε υποχρέωση απόδειξης της νομιμότητας φέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατ' εφαρμογή της αρχής της λογοδοσίας στο πλαίσιο της συμμόρφωσης και τεκμηρίωσης αυτής, η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο προ της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος (βλ. και Απόφαση 43/2019 της Αρχής).
5. Ως αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα νοείται εκείνη που αναφέρεται στο ιδιωτικό πεδίο δράσης ενός προσώπου ή μιας οικογένειας, δηλαδή εκείνη που δεν εμπίπτει στην επαγγελματική ή/και εμπορική του δραστηριότητα και δεν έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τη συστηματική διαβίβαση ή τη διάδοση δεδομένων σε τρίτους⁷, όπως συμβαίνει στην περίπτωση που γίνεται ανάρτηση στο διαδίκτυο ή δημοσίευση σε εφημερίδες του συλλεγέντος οπτικοακουστικού υλικού ή προσκόμιση του υλικού σε αρμόδιες αρχές. Ειδικότερα, εφόσον το πεδίο ελέγχου των καμερών συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε ιδιωτική οικία περιλαμβάνει χώρους μόνο

⁴ ΔΕΕ Digital Rights Ireland παρ. 29

⁵ ΔΕΕ Digital Rights Ireland παρ. 38

⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές υπ' αρ. 3/2019 ΕΣΠΔ on processing of personal data through video devices σελ. 7.

⁷ ΔΕΕ C-345/17 Sergejs Buivids απόφαση της 14-02-2019 παρ. 43

ιδιωτικούς, τότε η εν λόγω επεξεργασία θεωρείται οικιακή δραστηριότητα (βλ. υπ' αριθμ. 18 αιτιολογική σκέψη ΓΚΠΔ και άρθρο 3 παρ. 2 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής). Στον αντίποδα, δεν θεωρείται αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα η λήψη και επεξεργασία εικόνας ή και ήχου με σύστημα βιντεοεπιτήρησης που είναι εγκατεστημένο σε ιδιωτική οικία, όταν το πεδίο ελέγχου της κάμερας περιλαμβάνει εξωτερικούς δημόσιους ή κοινόχρηστους χώρους ή χώρους που ανήκουν σε ιδιοκτησίες άλλων, οπότε και εφαρμόζονται οι αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁸

6. Ως προς το δε ειδικότερο ζήτημα της εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών, καθοδήγηση παρέχει το άρθρο 15 στο Ειδικό Μέρος της προαναφερόμενης με αρ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής. Όπως αναφέρεται στο άρθρο αυτό, η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος (π.χ. της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας) σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κανονισμού, και όχι από κάποιον ένοικο μεμονωμένα, και, εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων των ενοίκων της πολυκατοικίας (για τη γνώμη αυτή υπολογίζεται μία ψήφος ανά κατοικημένο διαμέρισμα). Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η ένωση προσώπων των συνιδιοκτητών που λειτουργεί μέσω της Γ.Σ. συνιδιοκτητών του συγκροτήματος και του σχετικού κανονισμού, όπου υφίσταται⁹.
7. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 15, παρ. 4 της εν λόγω με αρ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής, εγκατάσταση κάμερας από μεμονωμένο ιδιοκτήτη ή ένοικο

⁸ ΔΕΕ C-212/13 Frantisek Rynes απόφαση της 11-12-2014 παρ. 13, 33

⁹ Με την απόφαση 95/2015 η Αρχή έχει ερμηνεύσει την αναφορά στο άρθρο 15 παρ. της Οδηγίας 1/2011 ότι «Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η Γενική Συνέλευση του συγκροτήματος» καθώς η Γ.Σ. ενός συγκροτήματος κατοικιών αποτελεί όργανο της ένωσης προσώπων των συνιδιοκτητών (η οποία συνήθως δεν έχει νομική προσωπικότητα)

σε κοινόχρηστο χώρο στάθμευσης της πολυκατοικίας ή του κτιρίου για την επιτήρηση προσωπικού οχήματος, επιτρέπεται υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) Να προβλέπεται στον κανονισμό της πολυκατοικίας ή να υπάρχει συναπόφαση των ενοίκων που λαμβάνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, β) Να μην υπάρχει σύστημα βιντεοεπιτήρησης στους χώρους στάθμευσης εγκατεστημένο για λογαριασμό της πολυκατοικίας, γ) Η κάμερα να εστιάζει μόνο στο επιτηρούμενο όχημα και δ) Ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης ή ένοικος να τοποθετήσει με δικά του έξοδα σχετική ευδιάκριτη ενημερωτική πινακίδα σε εμφανές σημείο του χώρου στάθμευσης.

8. Συνεπώς, σε περιπτώσεις εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης από ιδιώτη σε κοινόχρηστο χώρο, όπως η πιλοτή πολυκατοικίας, όπου δεν μπορεί να αποκλειστεί η χρήση από τους υπόλοιπους ενοίκους, η χρήση του συστήματος προσβάλλει υπέρμετρα τα δικαιώματα των προσώπων που κινούνται στον χώρο αυτόν, καθώς ενδέχεται να παρακολουθούνται δραστηριότητες στενά συνδεδεμένες με την προσωπική τους ζωή. Άρα, χωρίς τις προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν (του άρθρου 15 παρ. 4 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής) η εν λόγω επεξεργασία δεν είναι νόμιμη, καθώς παραβιάζεται το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ.
9. **Στην προκειμένη περίπτωση**, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η επίμαχη κάμερα που επιβλέπει χώρο στην πιλοτή της πολυκατοικίας είχε εγκατασταθεί για το σκοπό της προστασίας του αυτοκινήτου των καταγγελλομένων, ενώ η εγκατάστασή της είχε γίνει αποδεκτή από τη Γενική Συνέλευση της πολυκατοικίας σε διάφορες συνελεύσεις. Υπεύθυνοι επεξεργασίας για το εν λόγω σύστημα ήταν από κοινού οι καταγγελλόμενοι, οι οποίοι καθόρισαν πλήρως το σκοπό και τα μέσα ενώ ενεργούν, πρωτίστως, για τη δική τους προστασία. Με απόφαση που έλαβαν κατά τη Γενική Συνέλευση της 21.06.2022, οι υπόλοιποι συνιδιοκτήτες ήσαν τη συναίνεσή τους, μη δεχόμενοι πλέον την προσβολή των προσωπικών δεδομένων τους από τη λειτουργία της κάμερας. Περαιτέρω, οι καταγγελλόμενοι παρά την υποχρέωση λογοδοσίας που

τους βαρύνει κατά το άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ απέτυχαν να αποδείξουν τη νομιμότητα της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, αλλ' αντιθέτως από το υπόμνημά τους προκύπτει ότι παρά την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας για την άμεση απομάκρυνση των καμερών, το σύστημα βιντεοεπιτήρησης εξακολουθεί να υφίσταται. Συνεπώς, πλέον, δεν μπορεί να τεκμηριωθεί η νομιμότητα της λειτουργίας του συστήματος, καθώς δεν μπορεί να εφαρμοστεί κάποια από τις νομικές βάσεις του άρθρου 6 παρ. του ΓΚΠΔ, και ιδίως η παρ. 1 στ' του εν λόγω άρθρου, καθώς τα συμφέροντα των καταγγελλομένων δεν υπερισχύουν των συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των λοιπών συνιδιοκτητών.

10. Οι καταγγελλόμενοι στο υπόμνημα τους αναφέρονται στις ιδιωτικές διαφορές που έχουν με τον καταγγέλλοντα, οι σχετικοί ισχυρισμοί όμως εκφεύγουν της αρμοδιότητας της Αρχής και σε κάθε περίπτωση δεν καλύπτουν την υποχρέωση λογοδοσίας και νομιμότητας για την εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης και, πάντως, η τυχόν ύπαρξη νόμιμου σκοπού δεν δύναται να θεραπεύσει την παραβίαση των αρχών του άρθρου 6 ΓΚΠΔ και να καταστήσει νόμιμη την επεξεργασία, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην υπ' αρ. 4 σκέψη της παρούσας.
11. Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ότι συντρέχει περίπτωση να ασκήσει τις κατά το άρθρο 58 παρ. 2 εδάφιο στ' του ΓΚΠΔ και το άρθρο 15 παρ. 4 περ. γ' του ν. 4624/2019 διορθωτικές εξουσίες της σε σχέση με τις διαπιστωθείσες παραβάσεις και να επιβάλει στους καταγγελλομένους την απαγόρευση επεξεργασίας μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Η απόφαση αυτή πρέπει να εκτελεστεί εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της παρούσας, οι δε καταγγελλόμενοι έχουν υποχρέωση να ενημερώσουν σχετικά την Αρχή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

Διατάσσει, σύμφωνα με το Άρθρο 58 παρ. 2 εδάφιο στ' του ΓΚΠΔ και το άρθρο 15 παρ. 4 περ. γ' του ν. 4624/2019, την Β και τον Γ εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της παρούσας να:

- i. Να διακόψουν την επεξεργασία μέσω της κάμερας που επιβλέπει την πιλοτή της πολυκατοικίας,
- ii. Να ενημερώσουν την Αρχή σχετικά με την πραγματοποίηση των ανωτέρω ενεργειών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου